
OBSAH

ÚVODEM	9
TEORIE VÝCHOVY JAKO VĚC PROMLUVY	11
I. HISTORICKÝ EXKURS. KLÍČOVÉ MOMENTY VE VÝVOJI MYŠLENÍ O VÝCHOVĚ	15
Dva modely člověka a jeho výchovy	16
Dualismus jako forma pedagogického myšlení	21
Idea výchovy jako přirozeného rozvoje vrozených možností	22
Výchova jako konverze lidské přirozenosti	26
Lidská nehotovost a vývoj	29
Kritika pokusů o jednoznačné definiční zachycení výchovy	31
II. VÝCHOVNÉ ANTINOMIE A MNOHOST PEDAGOGICKÝCH DISKURSŮ	35
Antinomičnost pedagogického diskursu	37
<i>Klasická formulace – Eugen Fink</i>	<i>37</i>
<i>Reflexe výchovných antinomií u Oliviera Reboula a Philippa Meirieuho</i>	<i>41</i>
Mnohost pedagogických diskursů	45
<i>Rétorické figury v pedagogickém diskursu</i>	<i>45</i>
<i>Reboulova typologie pedagogických diskursů</i>	<i>46</i>
Význam a nebezpečí klíčových slov a sloganů v pedagogických diskurzech	62
III. TEORIE VÝCHOVY MEZI FILOSOFIÍ A VĚDOU	65
Vztah teorie a praxe. Formativní význam teorie	65
Modely teorie	69
Vysvětlovat, nebo rozumět?	72
Pascalovský exkurs	73
Postavení teorie výchovy – mezi filosofií a vědou	75

IV. VÝCHOVA JAKO FORMATIVNÍ PROCES	81
Sémantické pole termínu výchova. Několik terminologických, pojmových a věcných upřesnění.	81
Trojí logika formativní činnosti	83
Konstitutivní rysy formativní činnosti	85
<i>Logika změny</i>	85
<i>Zaměření na formovaný subjekt v situaci</i>	86
<i>Skloubení vědění s problémy</i>	86
<i>Technizace, racionalizace a profesionalita. Dimenze učitelské profese</i>	88
Soudobé perspektivy učitelství.	91
Problém autority	92
<i>Podoby autority</i>	94
<i>Proměny pojetí autority v současné škole</i>	98
<i>Autorita v klasické pedagogické teorii</i>	99
<i>Hledání nového typu autority v idejích L'éducation nouvelle</i>	101
V. VĚDĚNÍ A ZKUŠENOST	107
Menónův paradox	107
Formace jako rekonstrukce zkušenosti a jako problematizace.	107
Autenticita a tradice ve výchově.	109
Zážitková pedagogika – nenaplněný příslib?	113
Slova a věci	114
Koncepce zkušenosti Johna Deweyho	116
Bachelard – výchova jako eliminace názoru	119
<i>Epistemologické překážky</i>	122
<i>Psychoanalýza poznání</i>	124
Možná jednota dvojího	126
Výchova zájmů	128
VI. VÝCHOVA A KULTURA	133
Vymezení pojmu	133
Humanistická koncepce kultury	136
<i>Pojetí vzdělance a vzdělání ve filosofii německého idealismu</i>	137
<i>Nehotovost výchovy</i>	138

VII. PEDAGOGIKA V OBDOBÍ POSTMODERNY. PERSPEKTIVY PRO TEORII VÝCHOVY	145
Morální rozměr výchovného aktu a školní instituce	148
Moderní a postmoderní sekularizace výchovy. Rozpojení výchovného a mravního problému	150
Problémy teorie výchovy a vědění v době postmoderny	152
<i>Relativismus</i>	153
<i>Ekonomizace vědy a vzdělávání</i>	154
<i>Proměna univerzity. Fenomén masovosti ve vzdělávání a krize humanitní vzdělanosti</i>	155
<i>Nevolnost v kultuře a nové barbarství</i>	157
<i>Technizace a parcelizace vědění</i>	160
Hledání ideálu komplexnosti	165
VIII. PEDAGOGIKA JAKO SNĚNÍ O IDEÁLECH	169
Mravní poslání vychovatele	171
Univerzalita jako nutný horizont výchovy	172
ZÁVĚREM	177
RÉSUMÉ	181
LITERATURA	183
REJSTRÍK	189